

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

**Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.**

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 3. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 3.

Št. 12.

V Ljubljani, dné 19. junija 1902.

Leto XV.

Skrb za izseljence.

Dan za dnem zapuščajo naši rojaki iz najraznovrstnejših krajev svojo domovino in se selijo v tuje kraje. Največ jih gré v Ameriko. To izseljevanje je silno žalostna prikazen naše dobe, ki se pa nikakor ne da ustaviti, dokler se ne zboljšajo gospodarske razmere tako, da bo doma zaslužka in kruha dovolj. Ob izseljevanju trpi domovina; kmet nima delavcev; v najlepši dobi zapuščajo zlasti možaki svoj dom; za obdelovanje ostajajo marsikje le ženske in otroci. Trpé pa tudi izseljenci sami: silno veliko nevarnosti jih čaka že na potu; v neznane tuje dežele gredó prodajat svoje delavske moči; pri tem večkrat zapravijo vero in poštenje, izgube tudi življenje. Kdo se na tujem briga zanje? Z ljudmi, med katere pridejo, jih ne veže ne kri, ne prijateljstvo; samo toliko so zvezani med seboj, kakor sejmovavci na kakem velikem semnju; prodajajo svoje moči in iščejo svojega dobička.

Izseljevanje se ustaviti ne da. Zato je pa vsaj to treba preprečiti, da ne bo več škodovalo, kakor že ravno mora biti. In v tem zmislu bi bilo tudi pri nas kaj storiti. Drugi večji narodi imajo svoja društva, ki pomagajo izseljencem; pri nas nimamo nič. Velikokrat so ubogi, neuki ljudje navezani edino le na dobičkarske agente, ki jih seveda izžamejo do zadnje kapljice. Nemški

katoličani imajo društvo „sv. Rafaela“ v ta namen, ki silno dobro deluje in ki je že v mnogih slučajih pomagalo tudi našim. V pomorskih mestih, kjer se seda na ladije za v Ameriko, ima to društvo svoje zastopnike, ki brezplačno pojasnujejo potnikom vse, kar žele. Ravnotako je tudi v ameriških primorskih mestih društvo v pomoč došlim izseljencem. Kaj bi se dalo storiti pri nas, o tem je treba še temeljitega posvetovanja. „Domoljub“ za danes samo izreka misel, da je tudi pri nas potrebno, da se zganemo in kar je mogoče poskrbimo, da zavrnamo škodo, ki je združena z izseljevanjem. Ta skrb bi morala obsežati te-le stvari:

a) Treba je poskrbeti za izseljence v verskem oziru; tisti izseljenci, ki pridejo v Ameriko v kraje, kjer imajo Slovenci svojo urejeno službo božjo, ali celo svojega duhovnika, ostanejo na zdravi poti. Brž najdejo bratov istega duha in pri njih se okrepčajo. V društvih se jim daje podpora in vsestranska pomoč. Če pa zaidejo v take kraje, kjer se ne naslonijo na cerkveno življenje, potem shirajo.

b) Treba je zanje poskrbeti v telesnem in gmotnem oziru, zlasti na poti, da se morejo varovati goljufnih sleparjev.

c) Treba je poskrbeti tudi za njihove rodbine in posestva, ki jih puste doma.

Gojiti se mora vsestranska zveza med

Slovenci na tujem in med domom. To se edino more doseči po družtvih. Ta zveza mora biti duševna, pa tudi gmotna in tako trdna, da v vsakem članu na tujem ohrani zavest, da ima še svojo domovino in da ne visi kakor kaplja na veji.

„Domoljub“ je pripravljen pomagati v tem oziru. Zato prosi svoje prijatelje doma in na tujem, naj mu sporoče svoje misli in izkušnje, kako bi se to najlojše izvršilo. Bog pa daj svoj blagoslov temu našemu prepotrebneemu delu!

Petindvajsetletnica vladanja sv. očeta papeža Leona XIII.

Piše dr. Ivan Janežič.

3. Vladni načelnik.

Mladi mašnik, papežev kamornik, je po končanih pravnih študijah nadalje se pečal s takimi pravnimi vprašanji in zadevami. Imeli so pravniki med seboj redne zборе, v katerih so obdelovali take pravne predmete, vsi so bili vneti za lepo stvar in pridni, a prvi med njimi je bil grof Joahim Pecci.

Papežu Gregoriju XVI. in njegovim ministrom je bila znana učenost in pripravnost Peccijevega, zato so ga odločili kot papeževega delegata za vladnega načelnika v pokrajini Benevent, ki sicer ni bila velika, pa je vendar začetniku dala zadosti opravkov in skrbi.

Razmere v tej pokrajini niso bile zdrave ob prihodu Peccijevega. Ljudstvo je vzdihovalo čez velike davke in slabe prihodke. Kupčija je bila zaostala vsled slabih kupčijskih zvez in vrhu tega so se bile namnožile razne roparske čete, ki so delale škodo in ovirale promet.

V treh letih je mladi delegat odpravil nadloge, uredil razmere v pokrajini in podpiral razne dobre nprave, zlasti zidanje nove velike cerkve, katero so bili ob času kuge meščani obljubili presv. Davici.

V Rimu so papež in njegovi svetovavci pazljivo zasledovali Peccijevo vladanje v Beneventu in bili so vsi tega prepričanja, da je grof Joahim izvrsten gubernator.

»Kdor je v malem zvest, bo čez veliko postavljen« je rek sv. pisma, ki se je tudi izpolnjeval nad grofom Peccijem; predstavili so ga v pokrajino Peružija, ki je prilično za pol Kranjske, in je imel oblast in opravila kot kak deželni predsednik. Velike nade so stavili v mladega grofa in opravičevali jih je popolnoma; uprava je bila modra in blago-

stanje ljudstva je raslo. Peružijanci so bili Pecciju zato hvaležni iz srca in v znak svoje hvaležnosti so mu postavili spominsko ploščo na mestni hiši.

4. Papežev nuncij.

Vse je kazalo, da bodo nastopili grofu Pecciju veseli dnevi, ko bo v sredi hvaležnega naroda zadovoljno gledal sadove svojega truda; pa nenadno je prišla sprememba. Dne 17. januarja 1842. leta pokliče papež Gregor XVI. Peccija iz Peružije in ga imenuje svojega poslanika ali nuncija na kraljevem dvoru v Belgiji.

Ker so pa zastopniki papeževi po navadi le škofje, zato imenuje papež grofa Peccija za naslovnega nadškofa Damiete v Egiptu, to je škofijski sedež brez opravil, ker tista opravljajo misijonarji, in dne 19. februarja 1843 dobi škofjvsko posvečenje. Služba nuncija svete stolice ni lahka; imeti mora mnogo znanja in spretnosti, bistri um in pravo modrost, da je kos svoji nalogi. Skrbeti mu je pred vsem, da se ohrani pravo razmerje med cerkvijo in državo, da se lepo razvija cerkveno življenje v tisti državi, da ostane trdna in živa vez med sv. Stolicco in škofi tiste države. Vse to je grof Pecci dobro in srečno vodil v zadovoljnost papežu in belgijskemu kralju. Trpelo pa je pri tem njegovo zdravje, zato so ga poklicali nazaj v Italijo in ga imenovali za škofa v Peružiji 10. januarja 1846.

5. Grof Joahim Pecci škof v Peružiji.

Sv. Ane dan, 26. jul. 1846 nastopi Pecci svojo škofijo, potem ko se je med potjo v Asizu lepo priporočil sv. Frančišku. Ljudstvo je sicer z veseljem sprejelo novega škofa, on sam pa je čutil, da ga čakajo hudi, nevarni časi.

Med te je bil zasedel nov papež Pij IX. sv. stolico in novo politično gibanje se je širilo tudi po papeževih deželah. Doba prostosti je nastopila. Papež Pij IX. izpusti vse puntarje, razglasi novo ustavo z državnim zborom in odgovornimi ministri; pa vse to ni pomagalo. Nezadovoljnost se je širila med ljudmi in rovarji so na skrivem kovali prekucije. Izbruhnila je najprej v Parizu, pa se je hitro razširila po vsej Evropi in tudi papeževim deželam ni prizanesla. 15. novembra 1844 so zarotniki umorili papeževega ministra Rossi ja in 24. novembra že mora Pij IX. zapustiti Rim in bežati v Gaeto. Škof Pecci je dobro spregledal, kaj se pripravlja na skrivnem in je storil vse, da je oviral in razdiral naprave rovarjev. Mogočni govori in goreči pastirski listi so svarili in opominjevali ljudstvo na nevarnosti in dolžnosti. Vsega ni preprečil, a brez dvoma se je največ njemu zahvaliti, da se je v Peružiji brez posebnih hudobij prekucija vrnila.

Med tem časom je Radecki premagal Sardince 9. februarja pri Kustoci, in Liechtenstein je nato zasedel mesto Peružijo. Mir je zopet zavladal po mestu in pokrajini.

Prva skrb škofu je bila zdaj mladino vzgojevati in odgojiti v krščanskem duhu. Mnogo se je trudil za male in višje šole, celo vseučilišča ni pozabil. Za dečke, odrasle šoli, je napravil nedeljske šole in zavetišča po našelih sv. Filipa Nerija.

Za tako obširno delo je škof potreboval spretnih in gorečih delavcev in teh si je vzredil v skrbno vredenem in dobro vojenem duhovskem semenišču.

Posebno lepo se je kazala škofova ljubezen in skrb do ljudstva in revežev v teh hudih in žalostnih časih. Vpeljal je posojilnice po škofiji, kjer so dobivali proti malim obrestim denar na posodo revni ljudje. Iz svojih dohodkov daje siromakom, priporoča jih usmiljenju drugih in prosi zanje Boga, ki čudežno usliši njegovo molitev.

Po vzgledu sv. Pavla apostola je postal vsem vse, da bi jih časno in večno srečne storil. Njegove zasluge so znane Bogu, pa tudi papež Pij IX. jih prizna s tem, da imenuje škofa Peccija 19. decembra l. 1853. za kardinala.

(Dalje.)

Nekaj vsakdanjega.

Prijatelj, povedal ti bom nekaj prav vsakdanjega!

Lepo popoldne je — v nedeljo! Črevljarski pomočnik se je preoblekel v gospoda in vidimo ga, kako (glavo pokonci, z rokavicami na rokah in obleko, narejeno po najnovejšem kroju) gre po mestnem trgu. Ob roki pelje dekle, ki je po svoje napravljeno prav na tako kričeč način kakor njen spremljevalec. Vse svoje premoženje nosi na sebi, ta lepa Karolina (tudi ime mora biti gosposko!) Pa ne samo svoje premoženje nosi na sebi, ampak povzru še razna zlata in srebrna darila, ki jih je dobila od svojega zgoraj imenovanega častivca in pa še od nebroj drugih, ki so bili pred njim toliko srečni, da so se smeli solnčiti v njeni ljubazni. Zato pa res vse kar blišči in žari na lepi Karolini in njen Fric je neizmerno ponosen nanjo. Saj pa tudi vse gleda nanj in ga zavida zavoljo nje. Kam neki gresta? V gostilno! Že se sliši od daleč godba in ples. Fric in Karolina vstopita. Ne dolgo — in že ju zapazimo v gostem metežu med drugimi plesavci. Vse se pretrga in ogiba drug drugemu kakor kdo najbolj vé, kaj zna, a navzlic temu so vendarle drug drugemu na potu. Tak ples pa človeka ogreje in pijača se prileže.

Fric in Karolina pijeta ob oglu mize. Pa glej epaka! Karolina je zapazila ob isti mizi na nasprotnem oglu nekoga, ki ga pozna še od poprej. Tudi on spozna svojo nekdanjo Karolino. Kaj bo iz tega? Uboga Karolinica pogleduje vsak čas na oni ogel mize in oni iz onega ogla pogleduje na ta ogel. Ni čuda, da postane Fric pozoren.

„Karolina mene glej in pij!“

Za nekaj časa je pomagalo, toda stara komedija se ponavlja zopet... Karolini je vroče sramote in bojazni.

„Fric, meni je slabo, pojdiva!“

Gresta. In potem sta šla v drugo gostilno, kjer lepi Karolini ni bilo treba biti slabo; in potem še v eno in potem menda še v eno.

Ne vem, ali sta Fric in Karolina hodila še več nedelj tako; vem pa, da je čez leto in dan bilo zopet videti Karolino, ko je šla po trgu; a sedaj sama, nekam postarana, prihuljena, izžeta... In ko jo je srečal ta ali oni, se je pomilovalno nasmehnil in morda pošepetal svojemu tovarišu nekaj na uho. Ta se je ozrl še enkrat, potem pa sta šla smeja se naprej.

Kajne prijatelj, to je nekaj žalostno-vsakdanjega!?

Slutnja?

Včasih človeka neka tajna moč drži nazaj in ga obvaruje nesreče. Nekteri pravijo, da je to samo čisto navadna slutnja in da človek včasih po naravnih zakonih naprej sluti nevarnost. Včasih je to res; a prav pogosto ta „slutnja“ ni drugega, ko pomoč božja, ali pa človekov angelj varih.

Pripoveduje se o nekem duhovniku, ki je bil že star in živel v pokoju v predmestju nekega večjega mesta. Vsak dan je ob določeni uri bral sv. mašo v bližnji kapelici, ki je bila posvečena lurški materi božji. Ljudje so bili navajeni na to mašo; zakaj niti en dan ni bilo izjeme, da bi gospod ne bil pristopil točno ob uri.

Nekega dne pa, kaj se zgodi? Zvonec je odzvonil že zdavnaj in sv. opravilo bi se bilo imelo pričeti — gospoda pa nikjer. Moralo je priti nekaj posebnega, so si mislili ljudje in so poslali cerkovnika na dom. Cerkovnik ga dobi v postelji. Bolan ni bil, a geniti se ni mogel.

Ko je zjutraj hotel vstati ob navadni uri (tako je pripovedoval) ga je napadla neka tajna groza, nek strah. In nek notranji glas mu je rekel, da ne sme iti maševati kakor po navadi. Misli je, da bo to prešlo in hotel vstati; toda vsi udje so mu odgovorili, da se ni mogel. Skrbelo ga je, kaj bo iz tega.

Cerkovnik tolaži blagega gospoda in medtem ko govori zgoraj, se že zaslišijo pred hišo človeški glasovi. Bili so ljudje, ki so se bili zbrali k službi božji v kapelici. Prišli so povedat žalostno vest, da se je prav ta hip udrl strop nad velikim altarcem in porušil ves altar in podobe na njem.

„O Marija, ti si me rešila“, je zdihnil gospod in glejte tisti hip ga je popustil strah in tisti hip mu je zaplula kri zopet po udih.

To je resničen dogodek! In še dolgo potem so govorili ljudje o tem. Duhovnik pa je bil prepričan do zadnjega, da ga je rešila le Marija, zato, ker jo je tako z vnemo častil. Kaj je bilo bolj gotovo, ko da bi ga bilo podsulo ravno med sv. mašo, ako bi ne bilo vmes višje roke, ki je čuvala nad njim. Bog čuje nad nami danes kakor jutri.

Listek.

Iz zapiskov ljudskega prijatelja.

5 Prepozno.

(Konec)

Neizmerna dvorana. Oblaki njen tlak, nebo njen obok, mesec in zvezde njene luči.

V dvorani stoji bogati starec, v mrtvaškem naličju živ mrlič.

Čuj, glas prihaja odnekod:

„V imenu sodnika pridite k sodbi!“

In glej, mesec in zvezde lete kakor bliski z neba in kot noč črni oblaki se pode za njimi. In mesec postane sodnik in črni oblaki in črno oblečene zvezde so preganjanci, stiskani, mučeni od začetka, mučenci vere in praznoverja, žrtve tigrov in kač v človeški podobi, žrtve želja po deželah in po denarju.

In ozvezdja tehtnica telebi z neba in postane tehtnica za grehe, in glej, ena od skledic, neizmerno velika, se pogrezne v oblačna tla, preveč polna krvavega zlata, in druga skledica se ziblje visoko po zraku, niti do pblovice ne napolnjena s pošteno prisluženimi vinarji.

In sodnikovo lice zatrepče v božjem usmiljenju in sočutju, beseda se mu trese na ustnicah.

„Tehtnica dobro tehta, pravico govori jeziček: vreden si večne smrti! In vendar! Kako težko usmrti sodnik tudi le enega izmed svojih otrok, kako težko zavrže stvarnik tudi le eno izmed svojih stvari.“

Naj bo torej! Dvigniti hočem tehtnico in začrtati svoji milosti široke meje.

Privrzi trohico ljubezni v skledico poštenega dela, v skledico milosrčnosti, in živel bodeš, kakor resnično sem, ki sem!“

Starec v mrtvaškem naličju vprašajoč obrača obraz, svoj rumenkastoblede mrtvaški obraz od ene sodne priče do druge:

„Trohico ljubezni, majčkeno trohico, ali je nima nihče zame?“

Toda nihče izmed tisuč in tisuč prič se ne gane, nobena trepalnica ne trene, nobena roka se ne iztegne k skledici milosrčnosti.

Kdor je sovraštvo sejal celo dolgo, dolgo življenje, kako naj ta žanje ljubezen!

In gorje, trikrat gorje! se je razlegalo po prostora neizmernem oboku.

Tu se dvigne kladivo. Zunaj bije počasi in slovesno, v smrtni sobi hitro in jasno dvanajsto uro.

Starec se je prebrihtal in se tresel od strašnih, groznih sanj.

„Vseeno — rekel je upehan — vseeno ni vse vun onstran groba, in gorje meni, ako se mi bo enako mero merilo! Hočem se poboljšati, hočem zadostiti, enkrat hočem osrečiti, hočem...“

Kar zaropota pred vrati, kakor bi se nekdo prav nerodno nanje naslonil. Starec duri zapokajo, skočijo iz zapaha in se odpró.

Mož v grobi delavski obleki se približe noter, se opoteče govoreč nerazumljive besede k stolu ob vznóžju shophove postelje.

Lase je imel zmršene, lica bledorumenkasta in upadla, pogled skoro bloden in švigajoč v globokih jamicah.

Mož je dišal po žganju in smrdljivem olju.

Še umirajoči se je zgrozil ob tem pogledu.

„Viljem — tako mu je dejal starec in glas se mu je tresel, „jaz sem se hudo pregrešil zoper tebe in zastrupil veliko tvojega življenja.“

Toda potolaži se in dvigni glavo! Z menoj je proč, s teboj se začinja. Bodi srečen, bodi bogat, dvigni se visoko, visoko, da boš lahko segel v prazno, po zraku se zibajočo skledico.

Veš, Viljem, jaz ne naredim prav ničesar zastonj, toda danes boš potegnil velik dobiček in se lahko smejal v pest.

Jaz sem, sem pridobil, prilakotoval, odril, prikradel, če hočeš; toda jaz sem! Glej, tamle v svetlikajoči blagajni, tam domujejo moji zakladi in pod mojim vzglavjem tu leži ključek, in... ko me ne bo več... ga vzemi in vse je tvoje!

In potem boš pozabil in živel! Palačo si boš sezidal, v žametu in svili se bote postavljali, brazilski dijamanti in indijski biseri se bodo blesketali v laseh tvoje žene, in videl boš Viljem, kako se bodo klanjali pred teboj okorni lordi, pred teboj, sajastim delavcem.

In potem, ko bo tvoja žena vriskala veselja in bodo tvoji otroci tleskali z ročicami in bodo grofje vzdigovali pred teboj svoje klobuke, tedaj me morate poplačati!

Obsodili so me, Viljem, in težko, mrzlo zlato so mi naložili na prsi, da bi zmrznil in se zadušil, in ne pomaga mi nič družega, kot ena sama majhna trohica ljubezni.

To mi moraš, to mi morate dati! Ha, malo, krvavo malo je to za ene milijone, ki jih vtaknete v žep!

Toda hitro morate vreči v skledico trohico, hitro... da mi bo lažje, kajti tu, tu na prsih me duši in jaz moram... zmrzniti... in zadušiti se... brez trohice ljubezni!

Viljem na prve besede umirajočega starca ni pazil. Glava mu je zlezla na prsi, težka kakor avinčena kepa. In čez blodne oči so se strnile trepalnice. Toda, ko se je oglasilo sem od smrtne postelje: »Vse bo tvoje, tvoji bodo milijoni in tvoje žene in tvojih otrok...« tu ga je prešinilo in dvignilo siloma kvišku, da je glava štrlela na tilniku kot okorela in so se žile napele, da so malo manj kot popokale. Z žuljavimi širokimi rokami se je zgrabil za čelo, oči so mu stopile iz jamic, komaj je sopol.

»Ali je mogoče? Jaz tvoj dedič? Jaz gospodar milijonov?«

Potem je iztegoval roke pred seboj, kot bi grabil kupe zlata in se votlo krohotal:

»Ha... veš kaj, stari morivec?« Mahal in opletal je z rokami, kot bi hotel nekaj siloma treščiti ob tla.

»Tu — je kričal — tu imaš svoj krvavi zaklad! Vrag vzemi denar, ki more le moriti in zasmehovati!

Kaj mi ga je treba!

Pred tridesetimi leti, takrat, da takrat bi mi bilo pomagalo iz najhujše revščine par zlatnikov, in ti ne bi bil postal ubijalec svoje sestre! Pred kakimi dvajsetimi leti, takrat, da takrat bi si bil ti lahko pridobil blagoslov umrle in ljubezen, živečega dosti poceni! Toda ti si vedoželjnega mladeniča pahnil izpred praga kot garjevega psa in se režeč oprijemal prokletstva. In pred desetimi leti si mojo ubogo ženo in moje revne otroke bacnil izpred sebe, ker se je drhal zvižala od lakote kakor črvi in ni hotela potrpežljivo poginiti, kakor se spodobi beračem.

Bodi potolažen, stari volkodlak, od lakote niso poginili! Pohabljenec se je dvignil z ležišča, se vlekel po bergljah v delavnico in ondi s tisoč bolečinami istrkal in izvrtal in izpilil zanje kruh. In na ta način njegova žena ni umrla lakote, ampak čisto lepo in počasi dohiralala zaradi jetike; in otroci so pomrli zaradi slabe krvi; in le eden je žilav in ne more umreti, sin perice in stričnik skopuha.

Čemu mi bodo tvoji milijoni? S časom je iz knjižnega molja postal spreten delavec, kateri si svojo vsakdanjo 'muho' pošteno zasluži.

Veš, globoko pod zemljo, v zastrupljenih jamah, kjer biva pregreha in besni hudobija in sedi pri mizi obup, ondi je vendar najlepše!

Tam sedim sam v kakšnem kotu in se držim z roko za glavo in pijem... in pijem... dokler se ne zvrnem. In nato me vržejo na 'prično', kjer potem sanjam... o dobri materi, ki poljublja dečka na

čelo in lumpa ne more preklinjati. Potem pride moja uboga žena. Mesec obseva njen blede trpeči obraz, v naročju nosi dojenčka; pa pogleda sočutno in ljubeče svojega Viljema in smehljaje se skloni k njemu in ga poljubi na ustne. In otročiči prikačejo noter s konjiči in punicami, da bi se oče igral z njimi. In oče se sam spet pomladi. Vstane z ležišča in vrti otroke v krogu in jih ujčka visoko v zrak in jih stiska v svoje naročje in bi jih od same ljubezni kar snedel. Smeja in joče in vriska od radosti.

Ti, to so lepe noči!

Kaj me briga, če modri ljudje zmajujejo z glavami in kljujejo pred nagnusnim lumpom, ki se tako grdo dere ponoči.

Ko bi vedeli, zakaj sem postal lump, kaj je umorilo vse moje drage, kaj me je gnalo v obup, točili bi nad bledim, raztrganim kruljcem, ki točno kakor neobčutna ura šepa v tovarno in v pivnico, solze in bi pomagali potrebi, dokler se ni prepozno.

Za me je vse proč!

Pustite mi vsaj moje lepe noči!

Toda kaj? Čemu mi slikaš v svitlih barvah srečo, katero uživa le pijani Viljem? Zakaj mi kažeš moje otroke, mojo ženo v cvetočem zdravju, plavajoč v bogastvu, kopajoč se v zlatu? Čemu kličeš duhove iz groba?

Še sedaj, ko je prepozno, se mi rogaš in režiš škodoželjno?

In zato bi bil rad poplačan, stari požeruh, poplačan z zadnjo kapljico ljubezni gorke krvi?

Ha, čutim, kako mi vre iz srca, kako mi gori po žilah, kako mi šviga v prste!

Poglej jih, te žuljave roke! Ko bi bil ostal pri knjigah, bil bi sedaj učenjak, in roke bi bile nežne in bele in slabotne in bi ne storile kaj žalega niti živalici. Ti si jih storil jeklene, ti si storil iz mišic mojih rok konopce.

Poskusi enkrat, kaj zmorejo, ti...« Z neumevnim vzklikom je oklenil brezumnik vrat svoje žrtve.

Našel ni nobenega odpora: stari skopuh je bil — mrtev.

Ko je strežnica enkrat prišla pogledat, če še ni konca, je ležal na postelji mrlič in pred posteljo na tleh, iztegnjen po dolgem, delavec v umazani obleki, nezavesten.

Na severu milijonskega mesta, sredi divnih nasadov stoji velika, lepa hiša. Ondi stanujejo ubogi bogatini, katerih duh se je omračil.

Ondi biva tudi dedič skopuhovih milijonov. Najrajši sedi na mehkih rušah v drevoredu, obdan

z lesenimi konjiči, lepoopravljenimi punicami in drugimi igračkami, kakor jih ljubijo otroci.

In igra se ves ljubi dolgi dan in se ves srečen smehlja svojim igračam.

Sanjati... je vendarle najlepše! Sedaj sanja dan in noč ene same sanje... o kako lepo.

Proč je!

Politični razgled.

Združitev „Slovanskega centra“ in „Hrvatsko-Slovenskega kluba“ se je izvršila 4. junija. Ta vesel korak naših poslancev je bil jako potreben, da si pridobe v zbornici še večji vpliv, kot so ga imeli do sedaj; in res, 27 ali 28 poslancev bo pri sedanji zbornični sestavi lahko odločevalo v marsikaterem vprašanju. V vodstvu se bota menjavala dosedanja načelnika dr. Šusteršič, in dr. Ivčević, kot namestnika pa Barwinski in dr. Ploj. V jeseni se izvrši volitev skupnega načelnika, kar so bo potem obnavljalo vsako leto. Ko so imeli 10. junija prvo skupno sejo, je dr. Šusteršič v svojem nagovoru med živahnim odobravanjem vseh članov izrazil radost, da so se zopet združili v en klub bivši večletni zavezniki in prijatelji. Ta vest bo gotovo razveselila širše kroge v domovini, ki so večkrat izražali željo, naj se krščansko misleči slovenski in hrvaški poslanci zedinijo v enem klubu, ker imajo skoraj iste težnje in koristi od skupnega postopanja. Veseli moramo biti — je rekel govornik — ker so se nam zopet pridružili tudi zastopniki rusinskega naroda in dva katoliška Ceha. Dal Bog, da bi v edinstvi v smislu starega programa uspešno delovali vsakrteri v blagor svojih volivcev posebej in naroda sploh.

Poslanska zbornica. Češki poslanci so pred proračunsko razpravo z vlado sklenili premirje s pogojem, da vlada postavi v proračun 16 milijonov podpore za razne nujne naprave v Pragi. Proračun je rešen, premirje je poteklo, zato so češki poslanci začeli zopet odločnejše nasprotovati vladi; ta prilika se jim je ponudila, ko je vlada izrazila željo, naj bi še v tem zasedanju zbornica rešila načrt zakona glede davka na vožne listke. Načelno se sicer niso izrekli zoper to predlogo; dosegli so pa uspeh, da vlada zopet uvideva potrebo pogajanj med Čehi in Nemci. Težavno stališče ima sedaj minister za Češko dr. Rezek. Kot član Koerberjevega kabineta mora več ali manj držati z vlado ter zahtevati, da se takoj po delegacijskem zasedanju prične v zbornici razprava o davku na vožne listke in predloga o donavski parobrodni družbi; obenem se pa seveda nerad zameri svojim tovarišem v češkem klubu. 11. junija je imel mladočeški klub sejo, kjer se je razpravljalo, naj li pripuste predlogo o imenovanem davku, ali naj začno z obstrukcijo. Bilo je za vsako stran po 22 glasov; načelnik Pacak je oddal svoj glas za pripustitev, toda le s pogojem, da vlada ugodi Mladočehom, ki zahtevajo, da se dohodki od davka na vožne listke porabijo le za zboljšanje raznih pokojnin ter plač diurnistom in praktikantom ter da se državne mitnice čim preje odpravijo. Ministerstvo je te zahteve odklonilo, zato bodo Mlado-

čehi obstruirali predlogo o davku na vožne listke. Češki minister Rezek je nato podal min. predsedniku ostavko ter izpraznil svojo pisarno. Istotako se je zaradi tega odložilo zasedanje deželnih zborov. Toda čuje se, da se bodo vršila še pogajanja in da ni izključeno, da imenovana predloga vendarle še v tekočem zasedanju pride na dnevni red. (Tako se je tudi zgodilo; tudi minister Rezek za enkrat še ostane.)

Gosposka zbornica je tudi zadnjega maja rešila državni proračun. Hitela je ter po kratki razpravi dovršila delo, za katero je posl. zbornica potrebovala skoraj šest mesecev, ako računamo tudi razprave v proračunskem odseku. Tudi cesar je že potrdil proračun s finančnim zakonom za leto 1902, ki ga je objavila uradna »Wiener Ztg.« Stala je proračunska razprava skoro dva milijona kron; zato je bila povsem umestna opazka min. predsednika, da v nobeni ustavni državi ne poznajo tako dolgotrajne proračunske razprave in da jo bo tudi pri nas treba okrajšati.

O zakonu glede delavskih stanovanj je bila razprava 3. junija. Doslej smo imeli v tem oziru samo zakon z dne 9. febr. 1892, ki pa ni bil kaj srečen. Ker so zdrava in cenena delavska stanovanja v socialnem, gospodarskem in нравnem oziru največjega pomena v novodobnem življenju, zato je dolžnost države, da podpira taka podjetja z raznimi davčnimi olajšavami in tudi naravnostnimi podporami. Novi zakon, ki ga je ta dan sklenila zbornica v tretjem branju, določa, naj so hiše, ki so namenjene za delavce, 24 let proste vsakega državnega davka, ako služijo svojemu namenu po določbah, ki jih obširno navaja zakon. Oisek je vladni načrt v marsičem zboljšal ter omogočil, da si more delavec z manjšimi troški v teku let kupiti svoj stalni dom. Pomen »delavca« je v novem zakonu precej razširjen; v njegovem smislu ni »delavca« le v tovarni in rudokopu, ampak vsaka oseba, ki si služi kruh pri raznih javnih in zasebnih podjetjih. Torej so deležne teh olajšav tudi delavske stavbinske zadrage, ki imajo med svojimi člani tudi delavce v širšem pomenu besede, nižje uradnike, rokodelce itd. Novi zakon se torej približuje misli, da bi se take olajšave dovolile sploh za ljudska stanovanja. Med drugimi je govoril tudi posl. Žitnik, ki je naglašal pomen tega zakona za nižje sloje prebivalstva, pa tudi za državo in človeško družbo sploh.

Glede južne železnice so vložili dr. Šusteršič in tovariši na min.-predsednika interpelacijo, ki obravnava slabe finančne razmere pri tej železnici in opozarja nanje visoko c. kr. vlado.

Protipoljski govor, ki ga je imel nemški cesar pri banketu, prirejenem na čast avstrijskim in angleškim gostom nemškega reda, je napravil veliko razburjenje med pruskimi in avstrijskimi Poljaki. V uvodu je cesar omenjal slavnih del viteškega reda za krščanstvo, potem pa je nadaljeval: »Enkrat sem že imel priliko tukaj naglašati, kako naj ostane Marienburg edina trdnjava na vzhodu, izvor kulture dežela vzhodno od Visle, tudi nadalje vedno znamenje za nemške naloge. Sedaj je zopet prišlo tako daleč: Poljska ošabnost hoče zopet nemštvu stopiti preblizu in prisiljen

sem, pozivati svoj narod, naj brani svoja narodna prava. Tu v Marienburgu izražam nado, da bodo vsi bratje viteškega reda storili vedno svojo dolžnost, ko jih pokličem, naj branijo nemške šege in navade." V napitnici na barona Bechtolsheima, zastopnika iz važnih vzrokov izostalega nadvojvoda Evgena, velikega mojstra nem. vrt. reda, je cesar Viljem pozival na obrambo vsega, kar je nemškega tu in onstran meje. In baron, naš avstrijski general, ki je dober Nемец, pa obenem tudi dober katoličan, je odgovoril, da je omenjeni red svojo nalogo dovršil z zmago nad poganstvom in da se je mogel potem popolnoma posvetiti le svoji prvotni, vzvišeni nalogi, delom krščanskega usmiljenja. S temi besedami je sicer taktno, toda odločno odklonil, kar je zahteval cesar Viljem nasproti Poljakom. Nov dokaz, da je pravice iskati edino le pri dobrih katoličanih!

Pruski deželni zbor je sprejel z veliko večino predlogo, s katero se vladi dovoljuje par sto milijonov za zatiranje poljskega življenja na Poznanjskem. Besede poljskih poslancev, ki so seveda storili dolžnost, so bile bob v steno; večina z vlado vred je imela zanje le pomilovalen posmeh. Katoliški centrum pa je koten mož nastopil in glasoval proti nasilju pruske vlade. Ker nasilje, naj gre tudi za narodno vprašanje, ni pravično, so vsi člani centra kot dobri katoličani glasovali proti predlogi. Zopet isti dokaz, kje se dobi pravica!

Nemški državni zbor zelo počasi razpravlja o novem carinskem tarifu. Vsak dan se ponavljajo nove težave. Nas Avstrijce more ta počasnost le veseliti, ker bi prišli v veliko zadrego, ako bi se morali že sedaj spuščati v pogajanja glede carinskih nagodb, ko še vedno ni uravnano razmerje do Ogrske.

Na Francoskem je prevzelo vlado iz rok Waldeck-Rousseau-ove vlade novo ministerstvo, katero je sestavil senator Combes (r. Kombé). Ta vlada bo še bolj radikalna, to se pravi, krščanstvu še bolj sovražna. Francoski katoliki dobro vedo, da jim napoveduje boj do skrajnosti. To pa je, upajmo, dobro znamenje za bodočnost Francije. V nadlogi se krepé značaji, združujejo sorodni življi, ker vidijo, da se je le v edinosti mogoče ustavljati sovragu. Tega je uprav pomanjkovalo doslej med francoskimi katoliki; Combesova vlada jih bo temeljito ozdravila te slabosti.

Na Kitajskem se zopet gibljejo boksarji. V pokrajini Sečvan že dejansko nastopajo, rušijo katoliske in protestanske cerkve, pobijajo in ropajo tujce. Odšlo je iz Šingaja vojaštvo, ki naj uduši ustajo.

Mir v Južni Afriki. Zadnji maj je bil odločen za konec južno-afriške vojske; sklenili in podpisali so definitivno mirovno pogodbo Buri in Angleži. Pogodba se glasi: 1. Buri v taboriščih odlože takoj orožje in izroče vse topove, orožje in streljivo; ustavijo vsak odpor proti kralju Edvardu VII., katerega priznavajo kot svojega zakonitega vrhovnega gospoda. 2. Vsi Buri na bojišču izven mej Transvala in Oranje in vsi ujetniki, ki se nahajajo sedaj izven Južne

Afrike in so državljani bivših republik, se vrnejo nazaj, kakor hitro se poskrbi za njih bivanje in prevoz, ako sprejmo podložništvo kralja Edvarda. 3. Vsi Buri, ki se vdajo in vrnejo iz ujetništva, hranijo osebno svobodo in svoje imetje. 4. Proti njim se ne uvede ne civilno, ne vojno pravno stanje za dejanja, ki so v zvezi z vojsko. Dalje: holandski jezik se bo učil na vseh javnih šolah v burskih pokrajinah, kjer bodo to zahtevali stariši; ravnotako se bo temu jeziku priznala pravica pri sodiščih. Orožje sme vsakdo nositi, samo imeti mora oblastveno dovoljenje. Vojaška uprava v deželi se kmalu umakne civilni. Osnuje se samostojni parlament z avtonomno vlado. Podpisali so to pogodbo: za angleško vlado Kitchenern Milner; za transvalsko Schalk-Burger, Reitz, Botha in Delarey; za oranjsko pa Stein, Dewet, Olivier in Hertzog. Angleški vojni stroški so znesli do konca marca 53 milijarde. Ubitih imajo po uradni izjavi 22.000 mož. Lord Kitchener dobi 50.000 funtov šterlingov častne nagrade in grofovsko čast; slehrni vojak pa 5 funt šterlingov; pa vsega tega denarja še nimajo v rokah. Burski voditelji pravijo, da odstopajo le vsled tega od zahteve po popolni neodvisnosti, ker vztraja angleška vlada na stališču, da ne vodi več z njimi nikakih dogovorov, če ne odnehajo od tega, dalje z ozirom na izgube, ki jih imajo Buri in Angleži ter končno v ta namen, da se burskemu rodu zagotovi nadaljni obstoj. Krügerja pri sklepanju miru niso nič prašali; bil je nekaj časa zoper tak mir, sedaj je baje zadovoljen; predsednik seveda ne bo več, kar mu tudi ne bo treba, ker je zadnji čas nevarno bolan. — Nekam žalosten je ta konec za hrabri burski narod. Zaslужili so pač kaj več. Vem, da jih bote obžalovali vsi, ko bote slišali o takem miru.

Dopisi.

Iz Borovnice. (Na grob Marijini hčeri!) „Pravični pa, akoravno prezgodaj umrje, bo vendar v pokoju. Zakaj starosti ne dela častitljive: ne dolgo življenje, ne veliko število let, ampak umnost človekova velja za sive lase; in življenje brez madeža je velika starost. — Ker je Bogu dopadel, je postal njegov ljubljenelec, in ker je med grešniki živel, je bil vzet. Pobran je bil, da ni hudobija njegovega uma popačila, in da ni hinavščina preslepila njegove duše. Zgodaj je končal; pa je spolnil veliko let. Zakaj njegoga duša je Bogu dopadla, zato je hitel, ga vzet izmed hudobij.“ (Modr. 4, 8—14.)

Teh svetopisemskih besedi sem se spomnil, ko so nesli dne 12. junija k zadnjemu počitku prvo umrlo Marijino hčer Marijo Petelin. Saj se vse te besede spolnjujejo nad njo. Dopolnila je komaj 22 let, in že jo je Bog poklical k sebi. Živela je življenje zares lepo in sveto, izprijeni svet je ni še prav nič okužil. Bila je tiha, pobožna, ponižna, prejemala mesečno sv. obhajilo, ni se menila dosti za svet, a

toliko bolj za Boga in Marijo. Zato je z velikim odkritim veseljem pristopila brez strahu precej med prvimi v Marijino družbo, kateri je ostala vedno zvesta, da, v kateri je bila najboljša Marijina hči. Zadnjič se je udeležila shoda na sv. Jožefa. Precej po tem prazniku se je ulegla v bolniško posteljo, iz katere je izpočetka še vstajala za malo časa, a skozi 2 meseca prav nič. Vedela je zato, kaj jo čaka; a dasi je bila še tako mlada, je vender srčno zrla smrti v obraz, je celo želela umreti. V svoji dolgi, zelo hudi boleznii je bila popolno udana.

Zdihovala je le, ker ni mogla meseca majnika z drugimi pobožnimi Marijinimi hčerami v cerkvi Marije počastiti, ker ni mogla priti k mesečnim shodom, ker se ni mogla udeležiti procesije sv. Reš. Telesa, katero je zelo častila.

Želela je umreti. In umrla je po dolgem in hudem trpljenju, ko je večkrat sprejela pobožno sv. zakramente, v mesecu posvečenem presv. Jez. Srcu, ki ga je toliko častila.

Krasno so opravile ljubljeno sestro njene sestre, ki je ležala na mrtvaškem odru tako lepo in mirno, da jo je marsikdo skoro zavidal. Polnoštevilno so jo spremile društvenice s prižganimi svečami in društveno zastavo med glasno molitvijo na pokopališče. V slovo so ji zapele tri pesmice, eno pred hišo, dve pa ob grobu. Tako lepega spreveda že dolgo ni bilo v Borovnici. S solzami v očeh poslavljali smo se od novega groba umrle Marije, katera nam bo ostala še dolgo v spominu.

Oj blaga duša, ki si toliko trpela na svetu, spavaj sladko, uživaj plačilo večno in prosi za nas — v nebesih!

Marijine hčere! Ali ni resnica: Če se vam ponuja v posvetnih družbah vabljivo, kratko veselje, vam daje Marijina družba mirno in zadovoljno srce, in spoštovanje pred svetom, in nad vse srečno in blaženo smrt!

Iz Šmartna pri Litiji. Nova župna cerkev je v nepričakovano hitrem času izpopolnjena zdaj že tudi z dvema novima prelepima oltarjema. Obiskovalec ki je do zdaj z občudovanjem motril veličastni veliki oltar in druge lepe umetnine te cerkve, obstrmi zdaj čarobno presenečen nad novima predmetoma te hiše Božje, ko zagleda oltar Matere Božje in svetega Antona Padovanskega. Oltarja sta kamenita, žlahtno bela, kakor bi bila iz slonove kosti, umetno izklesani okrasni so pa pozlačeni, a izdolbine so zadelane z rudečkastim marmorjem; podobe so slikane na zlatem ozadju, pod njimi so na marmorju vrezani napisi z velikimi zlatimi črkami. Oltarja sta v skladu z velikim oltarjem in drugo cerkveno opravo gotiškega sloga, a nad vse lepa že zaradi prekrasnih slik. Izdelal jih je sloveči dunajski umet-

nik, akademični historični slikar Kastner. Njegov krščanski krepostni značaj že jamči o izvrstnih slikah saj tudi inace ne bi mogel izvršiti takih del. — Kdor hoče, da se mu vname v srcu ljubezen, prenavljanje, otroško zaupanje do brezmadežne Matere, Device Marije, naj poklekne pred ta Njen altar in zre v Njeno nebeško lepo milo obličje — in žarki milosti, ki se vsipljejo iz njenih matriških rok, mu bodo prevzeli vso dušo in srce. In še potem, ko se odmikaš izpred Njene podobe, te spremlja vedno na vsaki kraj Njen ljubezni polni pogled; kamor se pomakneš, od katere koli strani se ozreš nazaj, zdi se ti, da gleda ravno tebe in vabi k Sebi, da bi te sprejela v Svoje milostne roke. Tajinstvena moč te vleče zopet v obličje presladke nebeške Matere. — Prelepa je na drugem oltarju tudi podoba sv. Antona Padovanskega; na nji gledaš svetnika vsega zatopljenega v nebeško ljubeznivega Jezuščka, kateri govoreč ž njim ga blagoslovlja. — Močni, nadnaravni vtisek vzbuja v duši ta nebeška prikazen. Častivci sv. Antona, ki romajo mimo te cerkve na božjo pot v Štango, bodo vtrjeni v zaupanju na njegovo pomoč, ako ga mimogrede počastijo na tej njegovej novi postaji.

Ob strani srednje velike slike je na altarju M. B. tudi predstava zaščitnika in vzora mladini, svetega Alojzija, in pomočnice za srečno smrt, sv. Barbare d. Na altarju sv. Antona pa sliki velikih cerkvenih učencov sv. Avgušтина in sv. Janeza Zlatoustu. Kako primerno odbrane so vse te podobe za potrebe vernega pobožnega duha! Kako lepo, umetno so izdelane, da bi delale čast tudi imenitnim stolnim cerkvam, ali pa kraljevski galeriji slik!

Altarja so blagoslovili na binkoštni praznik preč. gosp. dekan z asistenco svojih treh veleč. gg. pomočnikov, in svečanost proslavili z lepim ganljivim govorom, kateri je učinil posebni vtisek na vse poslušavce.

Brezprimerno veliko cerkveno delo je na slavo Božjo dovršeno v naši Šmartinski župniji. Solnce posebne milosti božje je zasijalo tusem, ko je Bog poslal pred sedmimi leti duhovnega pastirja, čegar delovanje je spremljala očitna vse-mogočnost božja s Svojim blagoslovom, in o čegar zaslugah pričuje ta veličastna hiša božja, poleg nje priča pa tudi neutrudljivo njegovo prizadevanje v teku teh sedmih let i v srcih vernikov vzgraditi, olepšati tempelj božji. Opravljale so se v ta namen duhovne vaje, sv. misijon in ustanovila se Marijina družba za dekleta in mladeniče.

Toda veselje se srečuje z žalostjo. Nebo sreče so nam zagrnili temni oblaki, ker bliža se nam prebridka izguba tega dobrega duhovnega pastirja, prečastitega dekana Iv. Lavrenčiča. Kakor prevzema

žalost srca otrok, kadar jih misli zapustiti ljubljani, skrbni oče, tako zdaj čuti in vzdihuje slehern župljan. Veliko solz je že potočenih po širni župniji radi predstoječe izgube, saj je srce preblagega gospoda dekana objemalo z očetovsko ljubeznijo in skrbjo vse in vsakega. O, ko bi se pač še desetletja odmaknila ure ločitve!

Šmartinski župljan v imenu vseh sofaranov.

Iz Preloke. Gospod urednik, kaj ne iz Preloke gotovo še niste imeli dopisa v svojem cenjenem listu? Pa tudi na Preloko v najbolj oddaljeno faro od ljubljanske stolice zahaja vrli „Domoljub“. Dovolite par vrstic! Preločani so bili svoje dni znani po izvrstnem vinu „Preločanu“. A nimajo ga več! Trtna uš ga je odnesla po resno vijoči se Kolpi. Tužno je bilo po njem! Edini vir, edina nada — a usahnila sta! O, kako so bili Preločani ponosni na svoje zidanice, v katerih so bili sodi široki od stene do stene, visoki skoraj do stropa. Da kakò — onda su bila vriemena! neče se više povrniti! Kakor povsod, tako so tudi Preločani začeli zasajati nove nasade, niso hoteli zaostati, da bi jim kdo ne rekel: zakaj spite, zakaj se ne zganete!

Imajo tudi že nekaj skušenj o novih nasadih, a pravijo: „Vina, kakoršnega nam je dajala stara trta, nečemo imeti nikada više!“

Toda k stvari! No, ker smo ravno pri trtah, omenim le toliko, da pri delitvi trt in dreves nekoliko bolj liberalno misleči več dobijo, nego mi — črni popovci! Pa kaj čemo, saj je znano: liberalcem groš, klerikalcem knof!

Da ne bi kdo mislil, tudi na Preloki so liberalci — liberalcev ni! Če se ne motim, samo štirje cigumigu so! In tudi ti gotovo resno ne mislijo pri njih ostati, le dokler jim nese!

Čujte nadalje! Preločani niso le pri manjših oblastih zadnji, temveč tudi pri višjih. Vodovoda so tako potrebni kakor malokje. Prosili so zanj že opetovano, a brez uspeha! Prošnja se zavrne z raznimi vzroki — z opombo: v ponovitev! Našega gospoda poslanca prosimo, da kadar bomo zopet kaj enacega prosili, naj se nas usmili in nas krepko zagovarja! Saj smo menda Preločani tudi ljudje božji, ki zaslužijo kako drobtinico!

Iz Velesovske župnije. Neki dopisun v „gorenjsko cunjo“ se je zaletel tudi v našega častitljivega g. župnika in ključarje. Da se jih je lotil, ni nič čudnega, saj je znano, da če se človek loti in pretepa svojega očeta, ne bo prizanesel tudi duhovniku in drugim župljanom.

Lotili so se g. župnika, ker so dali sneti bandero; zdaj pravijo v „Gorenjcu“ „ne vemo zakaj?“ O ljubi dopisun, ali si že pozabil, kako so ga z žganjem pokrepčani fantje lansko veliko noč po

grabnih prali, ker tako nedolžno vprašuješ? Ali si že pozabil, kako so ga poškodovali, da ni bilo več mogoče z njim pod milo nebo? Ali župnik nima nobene pravice vedeti, kdo ga bo nosil, nosil takó, da ne bo škode trpelo?

Pravijo, da so se ljudje začeli zavedati, da ljudje so dobri in pametni, toda zavednost, katero ima ta dopisnik v mislih, obstoji v tem, da znajo vaši zavedneži žganje piti, pretepati se in čez duhovnike zabavljati. V tem smislu jih je še preveč zavednih. Da so fantje namesto k procesiji šli v znano gostilno, ni njim v čast, ampak v sramoto; edini izgovor za nje je, da so bili našuntani po obeh dopisnikih „Gorenjca“. Nazadnje vpraša dopisnik oblastno: sedaj vprašamo Blaža, ali je on kupil bandero ali mi? O dopisniče, ko bi se bandera kupovala s tvojimi krajcarji, še tako velikega bandera ne bi mogli kupiti, kakor je tisti listič, v katerega si svojo modrost zavil. Bandero se je kupilo iz cerkvenega denarja, h kateremu so zavedneži iz Velesovega jako malo prispevali.

Dopisnik tudi toži, da vedno manj romarjev prihaja. Vzroki so razni; a zadnji med njimi gotovo ni, ker nimamo gostilne, kamor bi se človek z veseljem podal. Vsakdo namreč nima veselja, sedeti med žganjarji in prenašati njih sitnosti!

Župljani.

Iz raznih krajev. Iz Podrage. V vipavski dolini je že v večini župnij ustanovljena Marijina družba. Pri nas jo imamo že nad poldrugo leto. — Dne 30. nas je zapustila dvajsetletna Jozefa Trošt — prva iz naše Marijine družbe. Imenovana je bila za časa zdravja in bolezni vzor društvencam. Umrta je vsa srečna: Marija jo je vzela k sebi. Pogreb je bil veličasten, vtis na vse Marijine hčere velik. Prepričane smo, da naša draga sosestra sedaj že biva pri svoji ljubljani Materi Mariji in prosi za nas. — Naša Marijina družba se lepo razvija; šteje že 42 društvenc, kar je za našo malo župnijo, ki šteje le okrog 480 duš, veliko. Bog daj, da se vse v Marijini družbi zbrane, zberemo enkrat tudi pri svoji dobri Materi v nebesih! — Svetovalka Marijine družbe — **Iz Polzele.** Pri nas imamo jako dobrega gospoda župnika; pa ne samo dobrega, temveč tudi jako delavnega. Oskrbeli so nam v teku malih let dvakrat sv. misijon, povzdignili in na novo oživili tretji red, ustanovili kat. bralno društvo, v katerem so se krasno predstavljale igre, upeljali so Marijino družbo mladeničev in deklet, rekli bi, prvo v savinjski dolini. Toda nehvaležnost je plačilo tega sveta — zlasti pri nas. Našli so se nasprotniki, začeli kljubovati gospodu župniku — posebno odpadniki iz Marijine družbe so veliko bridkosti proizročili blagemu gospodu. Celó v umazani list „Slo-

venski Narod" so poslali izbruhe svojega strupenega sovraštva. Pa naj bodo prepričani, da ogromna večina ljudstva trdno stoji za g. župnikom in glasno obsoja početje nasprotnikov. Prej ali slej bodo ti ljudje sami obžalovali svoje grdo in nekrščansko ravnanje. — Iz Dobca pri Begunjah na Notranjskem. Dne 8. junija vršila se je v naši prijazni cerkvi sv. Leonarda lepa in ganljiva slavnost. Napravili smo si nov križev pot, ki ga je jako okusno izdelal g. Toman iz Ljubljane. Slovesnost, ki jo je vodil g. o. Salezij iz Ljubljane, se je jako dostojno izvršila; počastili so jo tudi g. dekan iz Cirknice, ki so služili sv. mašo z asistenco. Bog plačaj vsem, ki so kaj pripomogli, da se je križev pot mogel omisliti in da se je vsa slavnost tako veličastno izvršila. Mili Jezus bodi vsem stoteri plačnik! — Iz Trnovskega na Notranjskem. Sedaj je pri nas na novo oživel „Katoliško izobraževalno društvo“, katero dasiravno že prej ustanovljeno, ni kaki dve leti nič delovalo. Sedanji odbor pa si veliko prizadeva in trudi, da bi se med mladeniči „Marijine družbe“ utrdilo krščansko življenje in omika. Otvoril je že bralno sobo, v katerej so na razpolago skoraj vsi časniki krščanskega naziranja. Dal Bog, da bi obrodilo obilo dobrega sadu, ne samo pri udih, ampak tudi pri drugih, kateri z njimi občujejo, da se tako utrdi pri nas lepo krščansko življenje in omika na podlagi sv. vere. V nedeljo dne 8. junija priredilo je „Katoliško izobraževalno društvo“ po popoldanski službi božji izobraževalen shod na dvorišču tukajšnjega župnišča, kjer smo postavili iz platna in lesa lepo izdelan oder. Gledalci oziroma poslušalci so stali pod milim nebom. To dvorišče je prav prikladno za take naprave, tako da so tudi bolj oddaljeni poslušalci dobro slišali, kar se je na odru govorilo. Najprvo je imel č. g. Josip Brajec predavanje o vulkanih, potem pa so udje „Kat. izobraž. društva“ predstavljali igro „Zamujeni vlak“, prvič pred večjim občinstvom. Igra se je za začetek prav dobro obnesla. Le škoda, da je dež nekoliko nagajal. Bratskim društvom na deželi, ki kakor mi nimajo pripravnega prostora, svetujemo: Storite po našem vzgledu, napravite si oder pod milim nebom, ob ugodnem vremenu boste lahko igrali pred večjim številom gledalcev.

Slovenski novičar.

Deželni zbor Kranjski je sklican na soboto dne 21. t. m.

Novomašniki v ljubljanski škofiji. Ordinacije bodo v ljubljanski škofiji dne 10., 12. in 14. julija. Posvečeni bodo iz IV. l. gg. Ivan Nep. Berce, iz

Dražgoš; Karol Čuk, iz Črnega Vrha; Fran Ka. Kimovec, iz Cerkelj pri Kranju; Andrej Magajna iz Vrem; Jan. Obgl. Marenčič iz Kranja; Alojzij Merhar, iz Ježice; Fr. Ka. Pavšič, iz Ljubljane, Ivan Krst. Prijatelj, iz Dobrepolja; Val. Sitar, iz Ježice; Fr. Ser. Škulj, iz Vel. Lašče; Rih. Smolej iz Ljubljane. G. Karol Gross bo dobil vsled mladosti le subdijakonat in dijakonat. Iz III. leta sledeči gg.: Matej Ahačič, iz Tržiča; Mart. Drolo, iz Krašnje; Mih. Kmet, iz Št. Lorenca ob Temenici; Ivan Kriz. Kozina, iz Ribnice; Josip Logar, iz Metlike, Mart. Pečarič, iz Metlike; Josip Pirc, iz Velesovega; Leopold Podlogar, iz Škocijana pri Turjaku; Ivan Krst. Strahar, iz Šmartina pri Kamniku; Mart. Stular, iz Metlike.

Strankarski shod slov. kršč. socijalnega delavstva bo 7. in 8. septembra v Ljubljani. Delegati slovenskih kršč. soc. društev se bodo na tem sestanku dogovorili o nadaljni organizaciji kršč. soc. društev. Program tega strankarskega shoda bo toliko zanimiv, da bode obenem tudi nekak socijalni kurz. Že danes opozarjamo kršč. soc. društva, da določijo svoje delegate in skrbe, da bode ta velevažen strankarski shod mnogoštevilno obiskan. Vse tozadevne dopise sprejema predsednik „Slovenske kršč. soc. zveze“ g. dr. Krek.

Važen shod. V nedeljo dne 22. junija ob pol deseti uri dopoldne bode v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ v Ljubljani shod katoliškonarodnih in krščanskosocialnih volivcev. Poročal bode tudi drž. poslanec dr. Šusteršič.

Duhovnim svetnikom je imenovan č. gosp. Frančišek Jereb, umirovljeni župnik, bivajoč sedaj na otoku na blejskem jezeru. Služboval je 40 let v Zaspem.

Novi kranjski deželni poslanec. Kranjska trgovska in obrtna zbornica je izvolila deželnega poslanca. Izvoljen je bil g. dr. Danilo Majaron. Govorilo se je nekaj tudi o kandidaturah zborničnih članov gg. Majdiča in Lenarčiča, pa je pred volitvijo „nevidna roka“ ti kandidaturi izbrisala s površja. Zbornični podpredsednik g. Kolmann je dobil dva glasu, g. Triller, ki bi bil tudi rad, da bi ga bila zbornica volila, pa ni prišel v poštev.

Spominek za † g. prof. Jos. Marna je, kakor se nam poroča iz Stange, izdelal lepo gosp. Feliks Toman, um. kamnosek v Ljubljani, in ga že tudi postavil. Spominek je prav čeden. Črna plošča s primernim napisom je iz krasnega senita. Okvir okoli plošče in rosete so od sivega kamena. Vrh plošče je lepa angeljska glava iz kararskega marmorja. Vzidan je spominek na prav vidnem kraju v cerkveni zid. Odkril se bo spominek slovesno kresni dan,

t. j. 24. jun. dop. s sv. mašo in govorom. Slovesnosti se dobrohotno vdeleži prevz. g. k n e z o š k o f.

Celjska „Domovina“ je 15. februarja t. l. napadla dr. Šusteršiča, ki je nato „Domovino“ tožil. Zadnja številka „Domovine“ pa priobčuje naslednjo izjavo: „Podpisano uredništvo izjavlja, da obžaluje vsebinó notice, ki se je objavila v št. 15, z dne 15. februarja 1901 pod prejšnjim uredništvom, ker lista namen ni bil dotikati se osebne časti dr. Ivana Šusteršiča. V Celju, dne 10. junija 1902. Uredništvo „Domovine“. S tem je zadeva zlepa poravnana.

Za združno organizacijo. Zvedeli smo, da namerava tudi revizor „Gospod. zveze“ g. Vek. Pelc izdati v kratkem navodilo o poslovanju „Raiffajznovih posojilnic“, kojemu pa bode priključeno tudi navodilo o poslovanju „Kmet. društev“, „Mlekarskih zadrug“ in „Čebelic“. V knjigi bode posebno natančno navodilo o postopanju pri posojilih na osobni kredit, kakor tudi na vknjižbo z vsemi potrebnimi obrazci in tabelami pri vknjižbah. Opozarjamo torej vse prijatelje združne organizacije na to velevažno knjigo.

Izlet „Slovenske kršč. socialne zveze“ na Šmarno goro je sicer nekoliko motil dež, a vendar vreme velike množice ni plašilo, da bi se ne podala na goro. Kljub deževju se je zbralo na Šmarni gori okolu 800 kršč. soc. Da bi bilo vreme ugodno, bi bil na Šmarni gori ta dan pravi tabor krščansko-socialnega delavstva. Poleg delavstva iz Ljubljane, ki je prihitelo z zastavo „Slov. kršč. soc. zveze“, prišli so delavci in delavke iz Vevč, Medvoč, opazili smo zastopnike „Kat. rok. društva“ iz Škofje Loke, „Delavskega bralnega društva“ iz Kamne gorice; izleta se je udeležil tudi pevski zbor iz St. Vida, posebna radost pa nam je bila pozdravljati zastopnike neodvisnega hrvaškega delavstva iz Zagreba. S korparsko godbo, ki je skrbela ves čas za najboljšo zabavo, odkorakali smo s kolodvora v Vižmarjih do Šmarne gore. Na gori je bilo v romarski cerkvi več sv. maš, ob 10. uri je imel cerkveno propoved č. g. dr. K r e k, ki je povdarjal posebno ljubezen, ki naj veže krščanske socialce, nato pa je daroval slovesno sv. mašo č. g. župnik R a n t iz Amerike. Po sv. maši in litanijah vršil se je na planinci velik shod, na katerem je bila po navdušenem dr. K r e k o v e m govoru sprejeta resolucija za starostno zavarovanje. Za slovensko vseučilišče je govoril Š t e f e, za organizacijo G o s t i n č a r, posebno pa je razvnel poslušalce odposlanec hrvaškega delavstva g. S i r o v a t k a, ki je izročil pozdrave neodvisnega hrvaškega delavstva. Skoro vsako njegovo besedo je množica sprejela z bučnim odobravanjem in vsklici. Tu se je pokazalo, da je misel

hrvaško-slovenske vzajemnosti prešla v kri in mozeg slovenskemu delavstvu, ki smatra Hrvata in Slovenca za eno. Delavci so govornika vzdignili na ramena, godba je zaskrivala „Naprej zastava slave!“ in od vseh strani je orilo: »Živela Hrvatska!“ »Živela hrvaška radniška zajednica!“ Č. g. S t r u p i se je zahvalil g. dr. Kreku, kateremu je delavstvo priredilo iskreno ovacijo. Nato se je začela ljudska veselica z godbo in petjem, posebno pa sta delavstvo zanimali igri „Sv. Neža“ in „Kmet Herod“. Ljudstvo se ni moglo ločiti od spretnih igralk in igralcev. Čast vevškemu delavstvu, ki je zopet pokazalo izborno svojo organizacijo! Po ljudski veselici so mnogi izletniki z godbo na čelu šli v gostilno k Žibertu na Brodu, kjer je bilo zopet mnogo navdušenih govorov in je krasno prepeval pevski zbor iz St. Vida. Posebno omeniti je nagovor č. g. župnika R a n t a iz Amerike, ki je povdarjal, naj bi katoliška ameriška slovenska jednota in naša „Slov. kršč. soc. zveza“ si osnovali zvezo, ki bi šla na roke tistim, ki se morajo izseliti. O tem se je vnel živahen razgovor. Na kolodvoru je zopet sviral godba. „Slov. kršč. soc. zveza“ je torej priredila prav prijeten izlet, splošnega veselja ni prav nič motil dež. Naj bi „Zveza“ vsako leto priredila kršč. soc. delavstvu take zanimive izlete!

Volitev župana. Na Lancovem je bil županom soglasno izvoljen občespoštovani posestnik V a l. D e ž m a n.

Pri obč. volitvah v Selcih si je priborila katoliška narodna stranka večino v obč. odboru. Županu Šlibarju je torej odklenkalo.

Kresovi. Na večer pred praznikom presv. Srca Jezusovega videlo se je z vrh Janškega hriba vse polno kresov, kateri so goreli na čast Božjemu Srcu. Vsi ti kresovi pričajo, da slovensko ljudstvo ljubi Sina Božjega in njegovo presveto Srce. Naj bi se navada, prižigati kresove na večer pred praznikom presvetega Srca Jezusovega čedalje bolje razširjevala.

Delavsko bralno društvo v Vodmatu. V Vodmatu se je ustanovilo „Bralno društvo“ po članih „Slovenskega delavskega stavbinskega društva“. Naša „delavska kolonija“ v Vodmatu torej vsestranski napreduje.

Bohinjski predor. Do konca meseca aprila t. l. so prevrtali bohinjskega predora od severne strani 762 metrov, od strani pod Brdom pa 4296 metrov. Delo je jako težavno.

K smrti na vislicah je obsodilo novomeško porotno sodišče 28-letno ženo Heleno Rajk iz Dol. Suhodola, ker je umorila svojo taščo.

Grozna toča in huda ura. Nad pivško dolino se je vzdignila huda ura, ki je grozovito divjala preko vasi Harije, Zaliče, Soze, Sobonje, Starad,

Studeno Goro, Pavlico, Račice in Brdo, kjer je padala toča, nekatera debelejša nego orehi, tako da ni bilo več možno brez nevarnosti za življenje ostati na planem in se ljudje bežali kamorkoli na varno. Saj je je padlo na nekaterih mestih toliko, da bi se bilo napolnilo z njo 10 do 12 pletenih vozov. Pod udarci padajoče toče so se lomile veje, debele kakor izprehodne palice. Z malimi izjemami v Račicah in Staradu so v ostalih navedenih krajih vsi poljski pridelki in vse sadje, edini vir dohodkov popolnoma uničeni! Nekaterim večjim posestnikom je škoda, ki se ceni nad tisoče gl. Škodo cenijo na 200.000 K.

Strela in ogenj. Dne 8. t. m. proti večeru je udarila strela v gospodarsko poslopje Jan. Vrha v Rateževem brdu pri Postojni. Pogorelo je to poslopje ter gospodarski poslopji Fr. Grila in Jak. Vrha z raznim orodjem ter ena krava Jan. Senkiča. Skupno škodo cenijo na 8390 K, zavarovani pa so pogorelci za 3600 K.

Utonil. Iz Šmartna pod Šmarno goro se nam poroča: Tu se je šel v Savo kopat 27-letni oženjeni Matevž Mušič. Vroč je stopil v vodo in nenadoma izgini v vodi. Najbrže ga je zadela kap.

Medvedko ustrelil je blizu Ilirske Bistrice po sestnik Mih. Kovačič.

Vojaška vest. V Ljubljani bivajoči 1 bataljon pešpolka št. 17 odkoraka iz Ljubljane 1. julija k vojaškim vajam v Postojno in se vrne 19. julija. Pešpolk št. 27. odkoraka 17. julija iz Ljubljane v Postojno in se povrne še-le 9. septembra. Veliki vojaški oddelki 3. kora bodo izvrševali vojaške vaje okoli Postojne, Rakeka, Cerknice, Begunj.

Strašna smrt Slovenca v Ameriki. V Jolietu so dobili v kanalu polnem blata mrtvega Franciška Papeža. Kako je nesrečnež zašel v kanal, se ne ve, ker se je to zgodilo po noči in ga ni nihče videl. Doma je bil iz Korinja.

Na grobu svoje žene se je ustrelil. Na pokopališču pri sv. Krištofu v Ljubljani se je ustrelil ravnatelj Baumgartnerjeve rdeče tovarne pri Vevčah gospod Jožef Dievok. Bil je takoj mrtev. V samomor so ga baje gnali dolgovi. Pokopališče je moral zato preč. stolni župnik kanonik g. Erker na novo blagosloviti. V kratkem času se je izvršil v Ljubljani že četrti samomor.

Vstrajen romar je Janez G o d i n a iz Logatca. Mož se je zavzel, da hoče obiskati sv. deželo in nje sv. kraje. Star je že 76 let, beri: šestinsedemdeset let in vendar je izvršil svoj namen in konec sept. l. leta je šel na Brezje, od tam jo je mahnil brez vsega denarja peš v Carigrad, ne da bi se od domačih poslovil. Iz Carigrada se je peljal do Smirne — potem jo je mahnil zopet peš proti Jeruzalemu,

od koder piše meseca februarja svoji hčeri, da je prišel v Jeruzalem, po mnogem trudu, večkrat napaden od roparjev, zdrav in vesel. Ker ni imel nič denarja, so ga roparji pustili pri življenju, a raztrgali so mu vse dokumente, da bo težko dobil kotiček v avstrijskem hospiciu. No upamo, da mu bo tudi v Jeruzalemu sreča zvesta, ter ga tudi domu gredé ne bo zapustila. Čast njegovi pobožni vstrajnosti!

Javna zahvala. „Kmetijsko društvo“ v Velikih Laščah, se lepo zahvaljuje naši domači — „Vzajemni zavarovalnici“, — ker je ob času neke male požarne nesreče v skladišču vse pošteno in ob pravem času izplačala (ne da bi bilo blago v skladišču zavarovano) zato, predragi rojaki, oklepajte se naše domače „Vzajemne zavarovalnice“, katera dela z vso vnemo zato, da pomaga ljudstvu (oziroma kmetu) da ga reši iz tujih židovskih podjetij. Sedaj razpošiljajo kar po vrsti banke okolu svoje agente, da bi z lažjo uničile našo domačo zavarovalnico ali varajo se. Kmetje pristopite vsi in zavarujte se, da ne bodo šli naši domači denarji v tuje žepe. Pri nas stoji „Kmetijsko društvo“ na dobrih nogah. Udov imamo 320; to je lepo število v enem letu, in to še tem lepše, ker smo se morali boriti vedno z liberalno nagajivostjo. Nekoč rekel je neki liberalček, da mi ne bomo nikoli točili vina in če ga bomo, ga bomo morali točiti po 60 kr. liter. Ali motil se je; točimo ga; imamo koncesijo od slavne deželne vlade za vinotoč. Tako smo mi ugonobili liberalčke, ne pa oni nas. Liberalci sramotili so našega načelnika, samo da bi bil odstopil, sramotno so pisali o g. kaplanu, o poslovođu ali vse ni nič pomagalo, ker mi imamo pogum in se ne bojimo nobenega „Narodovega“ pisuna, ker delamo vedno pošteno. Taki ostanemo tudi v prihodnje!

Hranilnica in posojilnica za Višnjogoro in okoli, reg. zadruga z neom. zavezo, nam je poslala poročilo za prvo upravno leto od 1. novembra 1900 do 1. jan. 1902. Iz njega posnemamo: S strahom je podpisani odbor pričel snovati to zadrugo, a zavest, da s tem stori dobro delo krščanske ljubezni, dala mu je moč jo osnovati. In hvala Bogu, prvo leto je nepričakovano dobro poslovalo! V začetku se je ustanovila le za domačo župnijo, pa obilost vloženega denarja in zaupanje v okolici je bilo povod, da smo ji na izvanrednem občnem zboru razširili delokrog čez ves Višnjegorski sodnijski okraj. Ker je odbor uvidel, da se gospodarski položaj ljudstva nikdar ne bo izboljšal, ako se zahtevajo le vsakoletne obresti, je sklenil samo v izvanrednih slučajih posojevati samo na obresti, redno pa zahtevati od vsakega člana neko poplačilo. Posojilnica je deležna vseh postavnih olajšav, ter je član „Gospodarske zveze“ v Ljubljani, registr. za

druge z omejeno zavezo. Pristopilo je tekom računskega leta 91 zadružnikov, izstopili trije zadružniki in šteje posojilnica torej s sklepom računskega leta 88 članov. Prometa je bilo v računskem letu 260.465,69 K. Stanje hranilnih vlog sklepom rač. leta 84.415,29 K. Vseh posojil vkup konc. l. 1901 44.622,78 K. Čistega dobička je 379,33 K, ki se pridene skoro ves rezervnemu zakladu.

Drobtine.

Žena v škrinji. V Königsbergu je pred 11. leti zginila lepa, mlada žena nekega strojarja. Nikjer je

Govoreč o vzrokih, ki so ga vodili do prestopa v katoliško cerkev, je rekel Altshul: »V protestantskih cerkvah sem našel povsod popolno brezbržnost glede temeljnih krščanskih resnic. Protestant veruje, kar sam hoče, katoličan veruje, kar mu velewa Bog; protestantu je dano na prosto voljo, verovati v božanstvo Kristusovo ali pa zavreči to vero; katoliška cerkev je edina, ki ne dovoli nobenemu svojih otrok, tajiti najimenitnejšo resnico krščanske vere — božanstvo Kristusovo. Kristus je Bog, on edino je resnica in življenje, to resnico je ohranila nepokvarjeno le katoliška cerkev, zato sem postal katoličan.«

Stavbe pred predorom.

Vrez pred predorom in pogled na stavbe.

Od bohinskega predora.

ni bilo mogoče najti. Strojari je imel tudi pivnico, v kateri je stala velika škrinja. Ko so jo pri preiskavi otvorili, našli so v njej do vrha polno razne stare obleke. Od tedaj do letos pa ni nihče videl, da bi gospodar to škrinjo kedaj odprl. To je postalo sumljivo. Prišli so redarji in zopet preiskali škrinjo. To pot se dobili v škrinji kosti — mrtvega trupla izgignole žene. Na vratu je imela še vrv, s katero je bila zadavljena. Mož je začetkoma tajil umor, potem pa pripoznal, da je ženo sam umoril.

Znamenit izpreobrnjenec. Rudolf Altshul, bivši pridigar episkopalne cerkve v Novem Jorku, je s svojo ženo in peterimi otroci sprejet v katoliško cerkev. Obred se je izvršil v cerkvi sv. Pavla v Novem Jorku.

Smrt brezverca.

V mestu živel je mož, ki ni imel nič vere in ni mislil na večnost čisto nič — kakor jih je veliko danes. Skrbel je le za to, da je užil dovolj veselja in v družbi njemu enakih zabavljal proti veri in duhovnikom vsak večer v gostilni, kjer so bili vinaki bratci doma. Spremljal ga je povsod velik črn pes.

Nekega večera so zopet prav po ajdovsko preklinjali vero in duhovnike in govorili tudi o smrti in duhovniku ob smrtni postelji. Vsak si pač želi ob svoji smrtni uri — v onem važnem trenutku, ko se loči od sveta in gre v večnost — duhovnika, naj si bo grešnik ali pravični.

Ta brezverni človek pa je vzkliknil: »Jaz ne maram ob smrtni uri nobenega duhovnika. Na strani mi bo stal moj črn pes, tale pudel.« Smeh je sledil

tem bogokletnim besedam, a tudi grozna kazen ni izostala.

V pozni noči, ko so se ločili siti vsega, jo maha ta mož proti domu. Spremlja ga njegov pes. Moral je iti do svoje hiše čez potok, kjer pa je bila mestu brvi samo deska. Bogokletnež precej natrkan in vinjen stopi na desko, a spodtakne se in zdrči v potok. Našli so ga drugi dan utopljenega; zraven njega pa njegovega črnega psa, katerega si je želel.

Bog vodi vsa pota v nebesa in v pekel.

Narobe svet.

Gospodična: Gospod mojster! Prosim vas prav lepo, da mi naredite obleko za nedeljo, ko bo veselica. Dala bom dvojno plačo. Zelo nesrečna bi bila, ako bi mi je ne naredili.

Krojač: Se bom potrudil. Toda pomislite, da v nedeljah jaz ne delam; in zraven zahtevate še navadno obleko!

Gospodična: S to lahko počakate, saj je za v cerkev. Da jo le naredite v 14 dneh ali 3 tednih. Bom pa tačas doma. Prosim torej, obleko za na veselico!

Bog bo prašal za cerkev, ne za veselico!

Dren in jagnjet.

(Generoz Maver.)

Pomlad se je vračala v deželo iz svojega prezimovališča. Vse je zopet začelo gibati, vse je prešinjalo novo življenje.

Zbudil se je tudi jagnjet ob vodi iz zimskega spanja in trepetaje je dvigal svoje veje proti nebu in se ponižno zahvaljeval Bogu, da ga je zopet poklical v življenje.

Zraven na vrtu je rasel dren in se košatil ves v cvetju. Ko je pa zapazil, s kolikim spoštovanjem se jagnjet klanja, se mu je začel posmehovati: „Oh, ti ne veš, kako si neumen! — Kaj še nisi toliko naprej, da bi spoznal, da se ti ni treba zahvaljevati in tako nepotrebno poniževati, če si se zopet vzbudil. Poglej drugo drevje — koliko se jih bo zahvaljevalo za to? Poglej mene! — Nisem še odprl ust za to, pa sem že ves posut s cvetjem.

In začel ga je vnovič zasmehovati in se tresti in kriviti in pačiti.

Toda to zasmehovanje ni trajalo tako dolgo, zadela ga je kazen: odrevenel je, ostal je za vedno tak, kakršen je bil takrat, ko se je spakoval pred jagnjetom in se norčeval iz njega, ostal je skrivičen in spačen do danes. In cvetje, ki se je z njim tako bahal, mu je ostalo tako borno, da se malokdo zmeni zanj, čeprav ob tako zgodnjem času še skoro nikjer ni drugega cvetja.

(To je bil konec zasmehovanja in zaničevanja slave božje.)

Pogovori pri novem županu.

Priobčuje F ov.

Liberalni nauki so privedli kmeta v ta žalostni položaj.

Ako popotnik potuje po lepih, krasnih naših krajih, nadaljuje župnik, po naših slovenskih dolinah in hribih in zaide časih tudi v gore in skalnate planine, zadeva pogostokrat, da prav pogostokrat na podrte koče, razpala gospodarska poslopja, ki kažejo rebra po strehah, stene pa so ali porušene ali pa še komaj stoje skupaj. V obližju teh razpalih poslopij stoje še črešnje, hruške, stare jablane, ki naznanjajo, da je nekda tu bival človek, mogoče bogat kmet, gospodar, in užival srečo in zadovoljnost v svoji družini.

A kje je sedaj? Kje je ona sreča? Kmet gospodar šel je — kam? Nemila usoda vrgla ga je izpod lastne strehe, z jokajočo ženo in otroki moral si je iti iskat drugega domovja. Morda je še s solzami v očeh poln obupa vrgel ključke nazaj na dvorišče čez visoki zid, škripajoč med zobmi imena onih, ki so mu prodali posestvo in ga brez usmiljenja postavili na cesto. Kljub vsej pridnosti in delu, saj je morda delal noč in dan, ni se mu posrečilo, da bi rešil svoj dom in ga sedaj zapustil, da se ne vrne — več — več, nikdar več!

Hudo je to, kaj ne dragi moji!

Hudo, ker mora zapustiti ljubi domači kraj, kraj najlepših dni. Toda kdo je kriv?

Kriva je temu sebičnost in neusmiljenost ljudi, ki so odpadli od Boga in svoje nauke — prodajajo kmetu, da ga uničijo. Takih žalostnih dogodkov krivi so liberalci, ki hodijo okoli kakor rjoveč lev, oznanjajoč pogubne, Bogu naravnost nasprotne nauke, in iščejo koga bi požrli. Da! Le pogledimo, kako srečni so bili kmeti nekda, in primerjajmo jih danes.

Liberalci, ki vedno upijejo svoboda, svoboda za vse, so tudi kmetu dali svobodo, da se je zamogel zadolževati in zapravljati svoje posestvo. Posojali so mu toliko časa, da so ga izpokali z bobnom — s trebuchom za kruhom.

Ta liberalna svoboda je prinesla, da je danes zemljišče in kmetско posestvo tako preobloženo z davki, a ne samo z davki, ampak z adolženom je upnikom in oderuhom, da še komaj diha. In če se skoro ne pomaga, bo šel res skoraj, skoraj ves kmečki stan — rakom zvižgat — in z njim vsi stanovi.

Ta velika zadolženost posestev ima to posledico, da se množe velika posestva na stroške malih kmetij. Veleposestniki zarubijo svoje dolžnike in

potem pokupijo njih njive in travnike, gozde združijo s svojimi.

Tako prehaja zemlja in zemljišče v roke samo velikih posestnikov, a mali kmetje in kmetije izginjajo. Toliko časa hodijo taki rjoveči levi okoli mlega kmeta, da ga ujamejo in — požro! Ali ni morda res? In kaj sledi iz tega razširjanja veleposestev? Kmetje in posestniki v obližju in okrožju se polagoma izgubljajo in naseljujejo iz doma in hite v mesta ali pa v tujino, kar je pogubno za kmeta in državo sploh. Liberalni nauki, ki uče tako prosto upravljivo gospodarjenje, pa imajo za kmeta še to posebno posledico, da so mu vzeli delavcev in poštenih hlapcev. Kako trda gre za te! Z deklami in služkinjami je ravno tako. Vse hiti v mesto in tovarne.

Sveda, kmet zadolžen, slabe letine, nezgode, ki ga zadenejo, ne more dajati take plače, kakor jo imajo drugod in tako zabeljenih žganjcev tudi danes kmečka gospodinja ne more postavljati pred posle, kakor ti zahtevajo. Ker je vse okuženo po liberalnih naukih, kmet in posli, zato iščejo vsi le svojega osebnega dobička. Zvestoba in pokorščina, pravičnost in ljubezen je le redka med gospodarji in posli. Sad liberalnih krivih naukov pa se pokaže v najgorši luči v tem, ker ljudje, ki so se ujeli v te in zatajili Boga in se ne zmenijo za cerkev, ne poznajo niti ljubezni do domače hiše, ljubezni do domovine več. Saj ni čuda! Kdor zapusti Boga in zataji vero svojih očetov, ta bode izdal in prodal tudi svoj dom, svoj rod. Toda o tem bom še pozneje spregovoril.

Pri tem po liberalizmu vpeljanem redu nastal je boj med kmeti in posli, med kmeti in tovarniškimi delavci in rokodelci, nastal je boj v rodbini sami.

Namen zemljišča je, da se kolikor mogoče veliko ljudi preživi in prerodi na njem. A s tem, da je liberalizem dal dovoljenje, da se sme kmetija razdeliti na toliko enakih delov, kolikor je otrok v družini, ali pa se mora isti izplačati, nastala je mržnja srd in prepir v družini, ki se konča s tem, da starejšega sina zakopanega v dolgove zapuste vsi bratje in sestre, in sam ostane. Sedaj pa delaj, če moreš in če imaš veselje! In če to zadolženo posestvo kupi graščak in je priklopi k svojemu posestvu, potem je ista zemlja izgubljena za kmeta in ljudi, ki bi se mogli preživeti na nji, ker graščak ali veleposestnik pusti ondi njive spremeniti v pašnike ali gozde, po katerih se potem kmalu podi zajec in srna, namesto da bi ljudje dobivali iz nje živeža. Taka je liberalna svoboda, s katero mamijo bolj kot Boga učeni gospodje škripci — našega kmeta.

Ali, dragi kmetje in posestniki, nadaljuje župnik, to še ni vse. Vsak kmet čuti danes, kakšna sapa

veje v c e n a h. Kar prodaja kmet, to je ceno, skoro zastonj; kar pa on kupuje, to pa je tako drago, da se človeku lase ježijo. Vse je kakor bi se zarotilo zoper kmeta. Najhujši črv v strženu kmetijstva pa so kupčije na borzi, ki so jih upeljali liberalci. Tu se vidi vsa nesramnost liberalnih farizejev. Na eni strani obljublajo zlate gradove kmetu, ako jih poslušajo, na drugi mu pa zabadajo meč in nož vzadi v hrbet. Na borznih kupčijah si liberalni „prijateljski“ primešetarijo v eni uri lahko tisočak in to z žitom, ki ga še nikjer ni ne, in ta tisočak kar takorekoč ukradejo kmetu, ker zvišujejo ali znižujejo ceno žitu, kakor se jim zljubi.

Jankovič: Žalostno, ali resnično! Sicer pa sem vedno dejal, da liberalci išče le sebe.

Kmetje: Da bi jih plentaj, te goljufe!

(Dalje prihodnjič.)

Važen shod!

V nedeljo, dné 22. junija

točno ob polu 10 uri dopoldne bode v veliki dvorani „Kato. doma“ v Ljubljani, poročal državni in deželni poslanec

dr. Ivan Šusteršič

o vелеvažnih zadevah.

Na shod imajo pristop samo volivci katoliško-narodne in krščansko-socialne stranke.

Za smeh in kratek čas.

Kvadrat.

8 2 9 1 5 3 10	mesto na Portugalskem
11 12 8 2 4 10 3	velik človek
11 13 7 3 2 14 10	cvetica
14 12 13 4 8 15 12	vas na Gorenjskem
19 10 8 5 20 5 3	svetopisemski kralj
18 13 10 6 2 14 10	pševnelno seme
19 11 12 7 3 2 4	nebeščan
6 2 11 2 8 15 10	rokodelka

Besedna uganka.

Z **G** si nam prijatelj, bodi kmet ali gospod,
s **H** pa pes se zanjo kolje;
z **M** nam rabi za prevoz, a tudi za prehod,
s **P** kedar je, si slabe volje.

Rebus

$\frac{1}{2}$ et == top Lot' & Suhor'

Demant.

a
a a a
a a a a a
a a a a a a a
a a a a a a b b b
h b e e e e e e d d d
d e e e e e e e e e e e
e e e g g g h i i i i i i i
i i i i i i j j j j j j j k k k
k k k k k k k k k l l l l l l l
m m m m m n n n n n n n n n o
o o o o o o o o o o o o o o
o o p p p p p p p r r r r
r r r r r r r r r r r r r
r s s s s t t t
t t u u v v v
v v v z z
z z z
z

Besede naj pomenijo: soglasnik; časoštevec; moško ime; romanski narod; vas poleg Kranja; prva žena, dolgotna mera, orodje; bišna oprava, nosijo vladarji, se rabi pri zidanju; kovina, rokodelc, geometrijsko telo; slovenski mladinsoljub in pisatelj, mesto na Hrvaškem; — — — — —; dežela v Avstriji, mesto na Gorškem; rastlina, brošč, dan v tednu; podpornik slovenskih učenjakov okoli leta 1800; piščev, mesto v Istri, iglasto drevo; ptica selivka; reka v Galiciji; moško ime; zver; soglasnik

Rešitev ugank v zadnji številki.

Magični kvadrat.

Presveto Srce Jezusovo, bodi čiščeno!

Križ.

France Prešern.

Besedna uganka:

Sok — ol = sokol

Računska uganka:

Učitelj je imel 119 učencev.

Vse so prav rešili: Josip Grum, dijak v Ljubljani; Kavčič Jožef na Reki; Martin Drnovšek, lesni trgovec na Savi ob južni žel.; Rozika Zorko v Široki Seli pri Vačah; Žagar Jožef, kmet, fant v Stari Loki; Janez Kerstein, Rateče štev. 95; Andrej Porenta v Virmažah; Štefan Ukmar, Sisak.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dne 3. julija t. l.

Loterijske srečke.

Line,	14. junija	71	52	22	30	40
Trst,	14. junija	58	62	52	69	15
Dunaj,	7. junija	1	22	69	8	76
Gradec,	7. junija	10	44	90	64	40

Proda ali v najem se da

posestvo na Dobenem

fara Mengeš z vsem gospodarskim orodjem in 25 oralom zemljišča, gozda, travnikov in njiv. — Več pozve se pri Janezu Pirnat v Dravljah št. 4, p. Št. Vid pri Ljubljani. 114 2—2

Tržne cene v Ljubljani

od dne 8. junija do dne 14. junija

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	30	40
„ „ II. „ „	1	10	Koruzna „ „	16	—
„ „ III. „ „	1	—	Ajdova „ „	29	50
Telečje meso „ „	1	40	Fitol, liter „ „	—	25
Prasičje „ sveže „	1	70	Grah „ „	—	50
„ „ prek. „	2	—	Leča „ „	—	25
Kostrunovo meso „	1	—	Kaša „ „	—	20
Maslo „ „	2	50	Ričet „ „	—	—
Surovo maslo „	2	40	Pšenica „ 100 kg	20	40
Mast prašičja „	1	50	Rž „ „	16	—
Slanina sveža „	1	40	Jčmen „ „	15	—
„ prekajena „	1	60	Oves „ „	16	60
Salo „ „	1	30	Ajda „ „	14	40
Jajce, jedno „	—	6	Proso, belo „ „	15	60
Mleko, liter „	—	18	„ navadno „ „	14	—
Smetana liter „	—	80	Koruz „ „	12	60
Med „ „ kg	—	—	Krompir „ „	5	40
Krompir „ „	—	—	Drva, trda, sečenj	8	—
Piščanec „ „	1	20	„ mehka „ „	8	50
Golob „ „	—	40	Seno, 100 kg „	8	—
Raca „ „	—	—	Slama „ „	7	—
Gos „ „	—	—	Stelja „ „	—	—

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisl

apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni pralni sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 434 (20-1/)

Cena steklenice l. gl'd 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti 20 kr. — 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kol snak izvora se nahaja v steklu iz na zamašku ime, Herbabny vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica polegstoječ uradno registrov. varstveno znamko, na kateri znamenja naše blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73—75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschlager, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mixzan; Breze: G. Elsässer, Seveden: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiehl, Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikevo: J. Jobst; Veljperk: J. Huth.